

*Kto stratil majetok, nestratil veľa.
Kto stratil slobodu, stratil mnoho.
Kto stratil vieru, stratil všetko.*

Zásielku spracovala spoločnosť:
HENRIETTA - direct marketing, s.r.o.
P.O.BOX 1, 820 08 Bratislava 28, „D+4“
POŠTOVNÉ ÚVEROVANÉ
820 08 Bratislava 28

SVEDECTVO

vychádza od roku 1991
ročník 36
január 2026
cena 2 eurá

1

ČASOPIS TABUIZOVANÝCH FAKTOV

Prečo potrebujeme Boha

NÁŠ ROZHOVOR

Hovorí, že jeho otec bol politickým väzňom. Po nastolení komunistického režimu emigroval do Francúzska, vstúpil do cudzineckej légie a dostal sa do Vietnamu, v tom čase francúzskej kolónie. Pridal sa na stranu domácich bojujúcich za slobodu a domov sa vrátil s hodnosťou plukovníka. Hoci ho získal v komunistickom Vietname, v Prahe ho zatkli. Jeho syn Emil PÁLEŠ (1966) vyštudoval kybernetiku a vyučoval počítačovú lingvistiku na Katedre umelej inteligencie Matematicko-fyzikálnej fakulty UK v Bratislave. V roku 1994 založil a dodnes vedie nadáciu Sophia. Sofiológia sa usiluje o syntézu kozmológie, antropológie a teológie.

● To, čomu sa venujete, patrí do duchovnej oblasti, čo netvorilo vaše rodinné zázemie. Ako sa človek, ktorý nepochádza z kres-

RNDr. Emil Páleš, CSC.

Foto Eva Zelenayová

ťanského prostredia, vie dopátrať k duchovnému životu?

Rád by som sa ešte vrátil k otčovi. Mal dobrodružnú, ale čestnú povahu, a nezmenilo ho ani mučenie. V roku 1952 ho zavreli spolu s ďalšími vojakmi-navrátilcami z Ázie, len tak bez rozsudku či zisťovania, kým

vlastne je. Až po Stalinovej smrti ho pustili, že má ísť domov, že to bol omyl. Skutočne som nemal žiadnu náboženskú výchovu, zaujímala ma skôr prírodoveda. A pohľad na človeka z celistvého hľadiska, nie len očami špecialistov.

Pokračovanie na 10. strane

V čísle

Ján Litecký Šveda Klobúk dole	2
Eva Zelenayová Pamäť národa nesmieme potláčať	3

Jozef Dečo Psychologická vojna na Slovensku	10
Jozef M. Rydlo Bolo to povrchné a priemerné	8

Marián Tkáč Beda peňazomencom!	9
Vlado Gregor Žiadne naše schopnosti...	12

Ivan A. Petranský Pavol Strauss a jeho 20. storočie	13
Zo života PV ZPKO Stalo sa	14

ročník 36 • január 2026

Klobúk dole

Vážení prítomní, symbolické akty majú v politike svoj význam. Od tých najskromnejších až po tie najsilnejšie. Na jednej strane ukazujú, že stále sú tu ľudia, ktorí sa starajú o to, aby sa nezabudlo na tie najzákladnejšie hodnoty, na ktorých stojí spoločnosť, na pravdivú históriu, zároveň tým pomáhajú ďalším, aby sa nevzdávali a vedeli, že nech sú akokoľvek roztratení, že nie sú sami. Na druhej strane dávajú najavo aj to, že sily morálky a budovania ešte neprepustili svoje miesto, aby sa tí, čo majú zlé úmysly, alebo len nemajú zdravý rozum, mohli nehatene rozťahovať. Aký to má veľký význam, keď silám presadzujúcim totalitu sa nastavuje zrkadlo, a ako to nenávidia, nám ukázalo aj to, s akou brutalitou rozpustili v Rusku v roku 2022 (!) organizáciu Memorიაl a zhabali jej všetok majetok a dokumentáciu, čo bola obdoba našej organizácie politických väzňov.

Preto pred všetkými vami, ktorí ste prišli na túto pietnu spomienku sa hlboko skláňam. Ten klobúk, ktorý dávam pred vami dole, to nie je len môj, ale je symbolom pre zložené klobúky, šiltovky či väzenské lodičky všetkých tých, ktorých mená sú vytesané na tomto pamätníku, aj pre ich rodiny a ktorí sú vám za to nesmierne vďační.

Takéto gestá majú možno ešte väčší význam v týchto časoch, keď naša spoločnosť je rozčesnutá na niekoľko táborov, ktoré po sebe iba štekajú.

Komunisti nás niekoľkonásobne poškodili. Určite aj v tom, že sme sa pod ich vládou stali žobrákmi Európy. No

ďalšia veľká škoda bola tá, že sme po prevrate vo veľkej miere prebrali ich hodnotový systém, ktorý bol tvrdo materialistický. Takže ľudia s podporou hlavných médií sa nezačali starať o to, čo je **dobry život, cnosť, spravodlivosť, kresťanská pokora, pravda, dôvera, práca ktorá má zmysel, alebo ako má vyzeráť dobrá vláda**, ale skoro každý sa snažil rýchle zbohatnúť a staral sa len o konzum.

Ale že takáto ekonomická politika bez zdravého rozumu, morálky a starorodičovského a mimoriadne presného „**márne vaše namáhania bez Božieho požehnania**“ nemôže byť oveľa úspešnejšia ako tá boľševická, to vidíme napríklad aj podľa toho, že ešte stále nechodia rakúske či nemecké inžinierky či stredoškôlčky ošetrovať našich starčekov a starienky, ale stále je to naopak. Isteže, treba sa starať aj o to materiálne, každý sa chce najesť a spať v teple. Ale treba myslieť na to, aby aj naše deti a naši vnuci mohli neskôr spať v teple.

Tak sa všetci zamyslime, ako hoci len v najbližšom okolí presadzovať a prehľbovať tie pravé duchovné hodnoty. Každý podľa svojich možností. A môžeme začať aj minútou ticha – za všetkých, ktorých mená sú vytesané na tomto pamätníku, ale aj za ostatné obete komunistického teroru a za politických väzňov, našich členov, ktorí nás predišli na ceste do večnosti.

Ján Litecký Šveda
predseda PV ZPKO

(Prejav na cintoríne Vrakuňa pri pietnom akte
17.novembra 2025)

■ **Upozornenie pre našich priaznivcov o poukázanie 2% z dane pre PV ZPKO.** Postup je nasledujúci: **Zamestnanci do 15.2.2026** požiadajú zamestnávateľa o vykonanie ročného zúčtovania zaplatených preddavkov na daň, ktorý im vystaví potvrdenie o zaplatení dane. Následne vyplnia vyhlásenie, ktoré spolu s potvrdením odovzdajú na svojom daňovom úrade do 30.4.2026. **SZČO** poukazujú 2% z dane v daňovom priznaní.

SVEDECTVO, mesačník Politických väzňov Zväzu protikomunistického odboja • **Vydavateľ:** PV ZPKO, založený v roku 1990 pod názvom - Konfederácia politických väzňov Slovenska (KPVS) • **Šéfredaktorka:** Eva Zelenayová • **Redakčná rada:** Ján Košíar (predseda), Bruno Čanády, Ján Litecký Šveda, Ivan Mrva, Ivan A. Petranský, Jozef Rydlo, Juraj Vrábel a Eva Zelenayová • **Adresa redakcie:** 811 06 Bratislava, Obchodná 52 • **Telefón:** 02-5263 8156 • **e-mail:** ustredie@pv-zpko.sk • **webová stránka:** www.pv-zpko.sk • **IČO:** 00679879 • **Cena jedného výtlačku:** 2 EUR • **Predplatné 20 EUR/kalendárny rok** • **Predplatné pre zahraničných abonentov:** 50 USD vrátane poštovného • **Názov účtu:** Politickí väzni Zväz protikomunistického odboja • **Číslo účtu v Prima banka Slovensko, a.s.:** SK74 3100 0000 0040 0012 8109 • **EV:** 3851/09 • **Tlač:** PRINTLAND, s.r.o. • **Nevyžiadané rukopisy nevraciam** • **ISSN:** 1338-404X • **Materiály** uverejnené v rubrikách „Čitateľské fórum“ a „Spomienky“ vyjadrujú názory občanov a čitateľov.

SPÝTALI SME SA

Jany Stančíkovej

● Ako sa vám žije dnes?

Ako dcére jáchymovského politického väzňa Jána Lukáča. Často sa stretávam s otázkou, či boli negatívne postihnuté rodiny politických väzňov v období socializmu. Odpoveď je veľmi jednoduchá. Áno.

Začiatkom 50. rokov minulého storočia komunistický režim v Česko-Slovensku v zinscenovaných politických procesoch nezákonne a nespravodlivo odsúdil obyčajných ľudí často

iba za ich nesúhlasné prejavy s novým nedemokratickým režimom a urobil z nich politických väzňov.

Každý mal svoj vlastný príbeh, prežil si svoje osobné peklo od zaistenia cez brutálne výsluchy, ponižovanie, absurdné odsúdenie za závažné trestné činy proti republike a dlhoročné utrpenie v neľudských podmienkach rozličných väzníc. Obzvlášť kruté podmienky zažili tí, ktorých potrestali nútenými prácami v uránových baniach v Jáchymove.

Pokračovanie na 4. strane

Pamäť národa nesmieme potláčať

V čísle 11 sme uverejnili článok Mariána Tkáča pod názvom *Naschvál strácame pamäť?* Autor sa zamýšľa nad častým javom na Slovensku, nad ľahostajnosťou k vlastným dejinám. Pohľad autora na odbornú konferenciu organizovanú Slovenským olympijským a športovým výborom a Ústavom pamäti národa pod názvom *Šport a totality* sa nepáči Ústavu pamäti národa. Žiada opravu. Pýtam sa čoho? Názoru autora na konferenciu? Žijeme v demokratickom štáte, kde „každý má právo vyjadrovať svoje názory...” (Ústava SR, Čl. 26).

Alebo sme sa už vrátili späť pred rok 1989? Že takáto reakcia prichádza z Ústavu pamäti národa je nepochopiteľné. Ešte viac zaráža, o čo sa inštitúcia vo svojom stanovisku opiera. Uvádza: „Skutkové tvrdenie č. 1: Ústav pamäti národa sa podieľa na ovládaní Slovákov cudzincami.” V článku sa nikde takéto tvrdenie nenachádza. Takže žiadosťou o opravu sme sa v redakcii vôbec nemuseli zaoberať, lebo neobsahuje zákonom stanovené náležitosti. V texte, ktorý požaduje ÚPN uverejniť ako opravu, sa nenachádza formulácia, poukazujúca na nepravdivú informáciu. Všeobecné konštatovanie: „Vo vydaní časopisu Svedectvo číslo 11/2025 sme v článku *Naschvál strácame pamäť?* zverejnili nepravdivé informácie, ktoré neoprávnene navodzujú dojem...”

Tak sa na to pozrime. Zverejnili sme

vraj nepravdivé informácie. A tou inkriminovanou informáciou má byť, podľa ÚPN veta, že „cudzinci nás ovládajú – a to dušou i telom”. Ibaže to nie je informácia, to je názor autora. A práve za názory boli počas minulého režimu ľudia prenasledovaní, zatváraní, ba aj popravovaní. Predpokladám, že etapu totalitného režimu máme za sebou. V žurnalistickej praxi je totiž rozdiel medzi správou a komentárom. Spravodajstvo prináša fakty a komentár ich interpretuje.

SLOVO SVEDECTVA

Áno, autor sa kriticky vyjadril na adresu ÚPN, citujem: „Medzi 19 prednáškami sa v deviatich autori z ČR (i Česi zo Slovenska, teda z bratislavského ÚPN) venovali osudom českých športovcov „počas totalít”. Áno, autor kritizoval ÚPN a ten sa prejavil tak, ako v minulosti komunistická strana, ktorá bola nekritizovateľná. Je smutné, že práve inštitúcia pamäti národa vyvíja tlak na časopis predstavujúci zásah do slobody prejavu. Už bývalý minister vnútra Roman Mikulec sa usiloval ekonomicky zničiť Svedectvo po tom, čo sa na nás oborili liberálne médiá. Lebo sme národní, kresťanskí a protikomunistickí či protiprogresivistickí.

Žiadosť ÚPN by sa dala považovať za vzor konšpirácie už aj vzhľadom na to, že za každú cenu chce z komentára vyrobiť spravodajský materiál. A ako vidno, jadro problému sa usiluje bagatelizovať. Potom

máme na Slovensku stav, že vo verejno-právnej televízii poskytujú hodnotiace úsudky aktuálnych udalostí väčšinou Česi. Je to chyba a je nevyhnutné na podobné javy poukazovať, ak sa nechceme stať celkom nesvojprávnym národom. Celý list ÚPN si čitatelia môžu prečítať na stranách 6, 7, 8. Uverejňujeme ho celý, hoci z nášho pohľadu je pre túto inštitúciu zahanbujúci. Uverejníme aj ďalšie príspevky, ak budú doručené do redakcie.

Pre našu organizáciu je agenda, o ktorej sa zmieňujem zástupná, zbytočná a odvádza pozornosť od oveľa závažnejších javov. Veľký priestor v médiách dostávajú na prezentáciu svojich názorov politici či novinári úzko spojení s bývalým režimom. Keďže si užívali výhody spojené s ich statusom v komunistickej strane, ťažko sa zmierujú so svojou osobnou stratou. Pritom z mnohých sa z večera do rána stali kovaní demokrati, ako bývalý predseda SDĽ Peter Weiss a ďalší. Duchovná prázdnota z ich vyjadrení priam kričí a, žiaľ, nad spoločným štátom, v ktorom mali svoje teplé miesta, tiež. Možno týmto smerom by mal zamerať svoju pozornosť aj ÚPN, lebo aj v súčasnosti je tá pamäť krivená. Najmä pohrobkami minulého režimu. Príkladov by sa našlo viac než dost.

P. F. 2026!

Eva Zelenayová
šéfredaktorka

SPÝTALI SME SA

Pokračovanie z 3. strany

Amnestia v roku 1960 im síce dala podmienenú slobodu, ale nie očistenie. Nestali sa bežnými občanmi, ale ľuďmi s biľagom nepriateľa komunistického režimu a preto boli po celé roky až do novembra 1989 trvale sledovaní a postihovaní nielen oni samotní, ale aj ich rodiny.

Každý z nich sa potreboval po prepustení uchytiť v práci, aby zabezpečil aspoň skromnú obživu sebe a svojej rodine. Napriek talentu a schopnostiam museli prijať aj ťažšiu a slabšiu platenú prácu. Ani svedomito vykonávaná práca a nadpriemerne dosahované výsledky nepostačovali k pracovnému postupu a lepšiemu finančnému ohodnoteniu. Domôcť sa pravdy a spravodlivosti v práci aj v súkromnom živote bolo veľmi zložitá, komplikovaná a v spore so súdruhmi nemožné.

Podobne na tom boli aj ich rodiny. Aj na nich sa preniesol ten biľag pre režim nespoľahlivej osoby. Ich deti, aj keď už na

základnej škole dosahovali výborné výsledky, sa často mohli dostať najviac na strednú odbornú alebo priemyselnú školu, pre štúdium na gymnáziu neboli školou odporúčaní. A prijatie na vysokú školu bolo pre nich skôr výnimkou. Tiež pri uplatnení sa v zamestnaní to mali vždy zložitejšie, lebo všade s nimi putoval ich „osobný spis“ s údajmi o nespoľahlivej osobe.

Politickí väzni s demokratickým zmysľaním sa na rozdiel od už v 60. rokoch postupne rehabilitovaných komunistov dočkali svojej rehabilitácie a očistenia za nezákonné odsúdenie a aj určitého odškodnenia za dlhé roky strávené vo väzení až po roku 1989. Mimo pozornosti však ostal život ich rodín v období od ich prepustenia na slobodu do pádu komunizmu, čiže takmer 30 rokov režimom aplikovaného sledovania, donášačstva, preverovania a nedôvery kvôli kádrovej nálepke nespoľahlivosti.

Je vhodné teraz konkrétne spomínať

všetko s rodinou bývalého politického väža? Žažité príkoria, nepríjemnosti, nespravodlivosť, ponižovanie, šikanovanie, obavy i nemožnosť dovoliť sa pravdy?

Myslím si, že nie, lebo by to mohlo pre nezainteresovaných vyznieť iba ako fňukanie a ľutovanie sa. Tí, ktorých sa to týka však vedia, že nemohli svoj život žiť slobodne podľa svojich predstáv, nadania, vedomostí a schopností, ale iba tak, ako im to komunistický režim dovolil.

Za uplynulých 35 rokov bola spoločnosť táto doba napríklad aj vo filmoch a televíznych seriáloch prezentovaná oveľa častejšie idealizovane, s humorom než objektívne a pravdivo. Dá sa na tom v súčasnosti niečo zmeniť? Chce dnešná spoločnosť vidieť obdobie komunistickej diktatúry také aké bolo, alebo bude naň naďalej hľadieť s ružovými okuliarmi?

Redakčne pripravila
Eva Zelenayová

Ocenenie vždy poteší

Od roku 2002 udeľuje Slovenská asociácia novinárov výročné ceny. V roku 2013 ju získala šéfredaktorka Svedectva Eva Zelenayová, za žurnalistickú prácu na prospech národných záujmov Slovenskej republiky.

Na sklonku minulého roku sa konal snem Slovenskej asociácie novinárov, kde výročnú cenu odovzdali duchovnému našej organizácie **Jánovi Košiarovi**. A to za doterajšiu neúnavnú prácu publicistu a spisovateľa na prospech národnostných záujmov Slovenskej republiky. Na sneme tiež odovzdali **Eve Zelenayovej** požehnanie od pápeža Leva XIV. pri príležitosti jej životného jubilea.

● **Marián Šuran s pápežským požehnaním a ďakovným listom od ministra.**

Foto archív

Rovnaké požehnanie k životnému jubileu od pápeža Leva XIV. obdržal **Marián Šuran**. A minister práce, sociálnych vecí a rodiny Erik Tomáš mu udelil ďakovný list za mimoriadne zásluhy a aktivitu medzi seniormi na Slovensku.

V našej organizácii si veľmi dobre uvedomujeme, že práca na prospech národnostných záujmov Slovenskej republiky nie je veľmi vítaná. Najmä preto, že globálny záujem nespočíva v sile národných štá-

Duchovný PV ZPKO ThDr. Ján Košiar a funkcionári SAN: predseda Štefan Dlugolinský, Ingrid Majeriková, Roman Michelko a Michala Gánovská. Foto Karol Dlugolinský

Eva Zelenayová (v strede) medzi funkcionármi SAN.

Foto Karol Dlugolinský

tov, skôr naopak. Inak by sme nezaznamenávali taký silný tlak na akceptáciu liberálnej demokracie, ako sa to už niekoľko rokov deje. Preto ocenenia skôr preberajú osobnosti bez vzťahu k vlastnému štátu, národu, bez úcty ku kresťanským hodnotám. O to viac teší, že nie sme v našej spoločnosti osamelí.

Naším členom k prejavenuému uznaniu blahoželáme.
vedenie PV ZPKO
a redakcia Svedectva

Psychologická vojna na Slovensku

Žijeme v rozdelenej spoločnosti. Mediálny priestor je plný poloprávd, klamstiev, hoaxov a rýchle po sebe idúce informácie, prinášajú zmätok v spoločnosti. Nieкто nás chce rozdeliť, zmanipulovať. Nič nové pod slnkom, už 500 rokov pred Kristom čínsky filozof Sun c' napísal :

Najvyššie umenie spočíva v tom, aby sme zlomili odpor nepriateľa bez boja na bojisku. Priama metóda vojny je potrebná iba na bojisku, iba nepriama metóda môže priniesť skutočné víťazstvo a upevniť ho.

Preto rozkladajte všetko, čo je v zemi nepriateľa dobré. Zapleťte zástupcov vládnuvch vrstiev do zločinných podnikov. Podkopávajú ich postavenie a vážnosť a vydávajú ich napospas verejnému opovrhnutiu ich spoluobčanov.

Využívajte spoluprácu i tých najnižších a najhnusnejších ľudí a narušujte všetkými prostriedkami činnosť ich vlád.

Zasievajte nejednotu medzi občanmi nepriateľskej zeme. Povzbudzujte mladých proti starým. Znehodnocujte staré tradície a idoly.

Buďte štedrý s ponukami a darmi, aby ste mohli kúpiť správy a komplicov. Vôbec nešetrite sľubmi ani peniazmi, pretože to prináša vysoké úroky. (Z knihy Umenie vojny)

Nedeje sa nič podobné na Slovensku ?

Ľudia sú frustrovaní. Nedošlo k vyrovnaniu s komunistickou minulosťou. Dejiny sa interpretujú podľa komunistických čítaniek. Komunisti sa reformovali na novodobých demokratov a opäť sú pri moci. Starý režim nepadol, iba sa transformoval. Popri bývalých komunistoch vyrástla trieda zbohatlíkov, čo po zmene režimu využila privatizáciu štátneho majetku a bežný človek sa stal rukojemníkom nových vládcov. Ľud sa dostal z jednej pasce do druhej. Spoločenské zmeny, pád vlády jednej strany, zrušenie cenzúry a deklarovaná sloboda názorov vyvolávali predstavy v mysliach národa, že sa bude mať lepšie.

Ibaže výpredaj národného majetku cudzím štátom za mohutnej propagandy, že štát je najhorší vlastník, vyvolal síce spočiatku nadšenie, ale aj nezamestnanosť a biedu v niektorých regiónoch Slovenska.

Kto nám vlastne škodí? Slobodomurári, ilumináti, mimovládne organizácie, profesionálni revolucionári, média? Z každého rožka troška, ale najviac vlastná politická neznalosť a nechúť porozumieť dobe, v ktorej žijeme! Volič je zahrnutý propagandou a do orgánov moci od parlamentu po obecné zastupiteľstvá volí ľudí, o ktorých takmer nič nevie. Napríklad aké majú vzdelanie, prax, akú majú minulosť, prípadné aféry a spoľahne sa na masívnu propagandu a nesplniteľné sľuby. Že napr. zníži daňové odvody, ale už nepovie, ako zostaví štátny rozpočet. Alebo že zlepši využiteľnosť eurofondov, ale nepovie, ako to zabezpečí. Či sľúbi zvýšenie platov (dokonca dvojnásobne), ale nepovie ako k tomu prinúti zahraničných vlastníkov firiem. Iný sľúbi, že zlepši zdravotnú starostlivosť, ale nič nepovie o systéme poisťovní s cudzím kapitálom, ktorý tvorí zisky zo zákonného poistenia pracujúcich, ani o súkromnom podnikaní v zdravotníctve.

Nemáme charizmatické osobnosti typu Andreja Hlinku, Martina Rázusa, aké zjednotili národ v ťažkých časoch. Preto sa do zastupiteľských orgánov dostávajú ľudia s dostatkom finanč-

ných prostriedkov na volebnú kampaň, takže mohli by sme hovoriť o volebnej korupcii.

Masívna propaganda zapríčinila, že napr. súčasné politické rebríčky vedie politická strana, ktorá jasne hlása demontáž zvyškov sociálneho štátu, spoplatnenie zdravotnej starostlivosti, zníženie starostlivosti o seniorov, odbúranie základov kresťanskej európskej kultúry, zavedenie liberálnych novomaxistických názorov...

„Novodobé pohanstvo sa šíri prostredníctvom propagandy, že vlastne hriech a zlo neexistuje. Desatoro je nemoderné. Skutky, ktorých sa v minulosti ľudia báli alebo ich pokladali za nesprávne a hriešne sa dnes definujú ako prejav slobody a suverenity človeka. Morálny relativizmus, bezbrehá tolerancia, extrémna politická korektnosť povyšujú zlo na úroveň zákona a zakazujú označiť ako zlo.“ (Z homílie Jána Košiara na sviatok sv. Cyrila a Metoda 5. júla 2015.)

Prejavy niektorých progresívcov pripomínajú svojou agresivitou prejavy nacistických pohlavárov pred 2. svetovou vojnou. Ich cieľom je len prerušovať politického protivníka, aby nemohol vyjadriť svoje stanovisko, nahádzať témy bez ladu a skladu, uvádzať kopu poloprávd a lží. No žiadne riešenia neprinášajú.

Najhoršie je, že takáto politika má veľký vplyv na našu mládež, u ktorej sa nebezpečne posúvajú hranice morálky a tolerance do bezbrehého egoizmu.

Nepodať ruku prezidentovi republiky?! Aký je to prejav slobody a suverenity? Hrubá nezdvornosť, ktorá má byť morálne odsúdená. Lebo ide o úctu k funkcií hlavy štátu a nie osoby.

Predseda vlády sa chystá na návštevu školy, kde študent namaľuje pred školou vulgárne nápisy na predsedu vlády Slovenskej republiky. A riaditeľka školy sa ho iba opatrne opýta, čo robí. Čo mala pani riaditeľka urobiť? Okamžite prikázať odstránenie vulgárnych nápisov. Ak by neuposlúchol, zariadiť ich odstránenie, študentovi znížiť známku z chovania na trojku a predvolať jeho rodičov. V tomto prípade nejde o vyjadrenie názoru, ale o hrubé porušenie školského poriadku. Neprihádza do úvahy žiadne filozofovanie tiežpolitikov o slobode vyjadrovania. Čo keby si pán študent dovolil napísať podobné vulgárne nápisy na riaditeľku školy či triedneho profesora? Asi by zo školy vyletel. No na predsedu vlády Slovenskej republiky podľa progresívnych politikov to písať môže.

Škola svojím zameraním nie je demokratická inštitúcia. V škole vládne školský poriadok a príkazy vyučujúcich. Škola musí formovať mladého človeka pre život pri zachovaní jeho dôstojnosti a vzdeláva ho vo zvolenej profesii. Súčasne učí mladého človeka žiť v spoločnosti.

Obhajcovia falošnej tolerance sa môžu dožiť toho, že takýto nevychovaný samorast ich raz zastaví na ulici a inzultuje, pretože sa bude domnievať, že mu prekážajú.

Spomenuté anomálie sú nám výstrahou, že naša spoločnosť je na zlej, nesprávnej ceste. Súčasný svet sa snaží morálku vyplývajúcu z kresťanských zásad relativizovať až do morálnej degenerácie. Mali by sme sa zastaviť a porozmýšľať. Quo vadis, homine?

Jozef Dečo

ÚSTAV PAMÄTI NÁRODA

Miletičova 21, P. O. Box 29
820 18 Bratislava 218
Slovensko

PV ZPKO	Dátum: 9. 12. 2025
č. spisu: 213	vybavuje: Lil

Svedectvo, mesačník PV ZPKO
Eva Zelenayová
Obchodná 52
811 06 Bratislava

Váš list číslo/zo dňa

Naše číslo
ÚPN-K-2025/02117

Vybavuje/kontakt
Mgr. Miklovič
hovorca@upn.gov.sk

Bratislava
27. 11. 2025

Vec:

Žiadosť o uverejnenie opravy

Na základe § 8 zákona č. 265/2022 Z. z. o vydavateľoch publikácií a o registri v oblasti médií a audiovizie a o zmene a doplnení niektorých zákonov (zákon o publikáciách) Vás týmto žiadam o uverejnenie opravy, k čomu uvádzam náležitosti v zmysle uvedeného zákona.

Návrh znenia opravy:

„Oprava

Vo vydaní časopisu Svedectvo číslo 11/2025 sme v článku *Naschvál strácame pamäť?* zverejnili nepravdivé informácie, ktoré neoprávnene navodzujú dojem, že sa Ústav pamäti národa ako organizátor konferencie *Šport a totality* podieľal na ovládaní Slovákov cudzincami a pri zostavovaní programu konferencie zámerne ignoroval konkrétne osobnosti slovenského športu.

V skutočnosti organizátori konferencie umožnili záujemcom prihlásiť sa na konferenciu s témou, ktorú si sami slobodne vybrali, a to bez ohľadu na ich národnosť tak, ako je to vo vedeckej obci bežné a nevyhnutné. V článku uvedené osobnosti slovenského športu konferenčné príspevky reflektovali.“

Identifikácia vydania, v ktorom bolo skutkové tvrdenie uverejnené:

Časopis Svedectvo č. 11/2025, s. 9, článok *Naschvál strácame pamäť?*

Popis skutkového tvrdenia s uvedením, v čom je skutkové tvrdenie nepravdivé alebo neúplné a v čom zasahuje do cti, dôstojnosti alebo súkromia fyzickej osoby alebo do dobrej povesti právnickej osoby:

Skutkové tvrdenie č. 1: Ústav pamäti národa sa podieľal na ovládaní Slovákov cudzincami.

V úvode článku sa uvádza, že „čo i len byť Slovákom je na Slovensku rizikovým povoláním. Cudzinci nás ovládajú – a to dušou i telom.“ Za príklad takéhoto postupu je v článku uvedená odborná konferencia, ktorú 14. októbra 2025 organizovali Slovenský olympijský a športový výbor a Ústav pamäti národa, teda konferencia *Šport a totality* a účasť českých prednášajúcich na nej:

„Medzi 19 prednáškami sa v deviatich autori z ČR (i Česi zo Slovenska, teda z bratislavského ÚPN) venovali osudom českých športovcov počas totalít.“

Toto skutkové tvrdenie je nepravdivé, pretože Ústav pamäti národa sa nijakým spôsobom nepodieľa na ovládaní Slovákov cudzincami.

Skutkové tvrdenie zasahuje do dobrej povesti Ústavu pamäti národa, pretože navodzuje dojem, akoby Ústav pamäti národa vykonával činnosti nad rámec zákona o pamäti národa, ktorým je zriadený a ktorý uvádza jeho úlohy (zákon č. 553/2002 Z. z.), čo zákonom zriadená právnická osoba nemôže robiť, navyše ústavu neoprávnene prisudzovaná činnosť má výrazné negatívne konotácie.

Skutkové tvrdenie č. 2: Na konferencii údajne nebolo možné spomenúť konkrétne osobnosti slovenského športu, zároveň článok konšpiruje o údajných dôvodoch.

V článku je uvedené, že sa v konferenčných príspevkoch „neobjavili osudy slávnych slovenských emigrantov po druhej svetovej vojne?! O troch bratoch Šťastných. Ani slovo o dvoch slávnych futbalistoch, švagroch Ladislavovi Kubalovi a Ferdinandovi Daučíkovi.“

Ako dôvod údajného nespomenutia Mariána Šťastného sa uvádza „že totiž nebol len skvelým hokejistom, ale aj hrdým Slovákom.“ V článku je uvedená špekulácia o tom, že dôvodom údajného nespomenutia Mariána Šťastného na konferencii boli jeho vedúce pozície vo Svetovom kongrese Slovákov, iniciatíva Sviečkovej manifestácie a účasť na hlasovaní o Deklarácii zvrchovanosti.

V článku je uvedené, že „Je nepochopiteľné prečo si organizátori odbornej konferencie nespomenuli ani na dvoch emigrantov, slávnych slovenských futbalistov Ladislava Kubalu (1927 – 2002) a Ferdinanda Daučíka (1910 – 1986)?“. V článku je uvedená špekulácia o tom, že „príčinou zabudnutia na Kubalu na onej konferencii je zrejme osud jeho švagra Ferdinanda Daučíka“, ktorý „zrejme zhrešil, keď 22. novembra 1942 hral v reprezentačnom drese vtedajšieho Slovenska proti Nemecku.“

Toto skutkové tvrdenie je nepravdivé, pretože organizátori žiadnym spôsobom témy neobmedzovali ani neprikazovali a uvedené osobnosti slovenského športu boli uvedené vo viacerých konferenčných príspevkoch.

Skutkové tvrdenie zasahuje do dobrej povesti Ústavu pamäti národa, pretože navodzuje dojem, akoby Ústav pamäti národa nevykonával úplné a nestranné hodnotenie doby neslobody, čo mu určuje zákon o pamäti národa.

Uvedenie pravdivého alebo úplného skutkového tvrdenia:

Ku skutkovému tvrdeniu č. 1: Ústav pamäti národa sa žiadnym spôsobom nepodieľa na ovládaní Slovákov cudzincami.

Účasť prednášajúcich na konferencii bola umožnená bez ohľadu na ich pôvod, čo jednoznačne vyplýva z verejne dostupnej výzvy na prihlasovanie príspevkov na konferenciu. Účasťou zástupcov českých vedeckých a vzdelávacích inštitúcií na konferencii si ústav plnil zákonom určenú úlohu „spolupracovať s obdobnými inštitúciami v Slovenskej republike aj mimo nej“ (§ 8 ods. 1 písm. g) zákona č. 553/2002 Z. z.).

Ústav pamäti národa nie je ovládaný cudzincami, podľa zákona o pamäti národa ho riadi správna rada, ktorej členov volí Národná rada Slovenskej republiky

a menujú vláda Slovenskej republiky a prezident Slovenskej republiky. Uvedené jednoznačne vyplýva zo zákona o pamäti národa a z činnosti správnej rady a zamestnancov ústavu. Ústav pamäti národa disponuje dokumentami, ktorými v prípade potreby môže súdu dokázať systém riadenia ústavu, ak by bolo nevyhnutné pokračovať podľa § 10 ods. 2 a 3 zákona č. 265/2022 Z. z. o publikáciách.

Ku skutkovému tvrdeniu č. 2: Účastníkom konferencie bolo umožnené slobodne si vybrať tému príspevku, organizátori žiadnym spôsobom témy neobmedzovali ani neprikazovali. Uvedené jednoznačne vyplýva z verejne dostupnej výzvy na prihlasovanie príspevkov na konferenciu. Vyplýva to aj z komunikácie so záujemcami o vystúpenie na konferencii, ktorú v prípade potreby môže ústav súdu predložiť, ak by bolo nevyhnutné pokračovať podľa § 10 ods. 2 a 3 zákona č. 265/2022 Z. z. o publikáciách.

Prípady bratov Šťastných a Ladislava Kubalu boli na konferencii v príspevkoch uvedené. Ústav pamäti národa disponuje audiovizuálnym záznamom konferencie, ktorým uvedené môže preukázať súdu v prípade, ak by bolo nevyhnutné pokračovať podľa § 10 ods. 2 a 3 zákona č. 265/2022 Z. z. o publikáciách.

S pozdravom

Jerguš Sivoš, PhD.
predseda Správnej rady
Ústavu pamäti národa

Bolo to povrchné a priemerné

Osobne považujem za nehoráznosť, aby niekto, tobôž štátna inštitúcia, takým drzým, navyše manipulatívnym spôsobom, reagovala na vyslovený názor. Názor, ktorý možno niekto môže považovať aj za príliš kritický, nebol však pranierujúci. Je nehorázne, aby ÚPN konjunkturalne podsúval *Svedectvu*, ergo PV ZPKO niečo, čo je mu/nám všetkým na míle vzdialené! To podujatie bolo jednoducho zbabrané. Ak by to bol nejaký súkromný či poloverejný seminár, nuž nech si na ňom reční kto chce, ale to podujatie usporiadala štátna inštitúcia. Bolo to jednoducho nezodpovedne zorganizované a nedostatočne pripravené.

Vedecká či odborná konferencia sa pripravuje s maximálnou zodpovednosťou a v ÚPN to veľmi dobre vedia, veď

usporiadali nejedno domáce i medzinárodné podujatie na špičkovej úrovni, za ktoré im je Slovensko vďačné. Samozrejme robili si selekciu *a priori* pokiaľ ide o témy aj o prednášateľov, čo je koniec-koncov na ich zodpovednosti.

Trafení gunári lacno a falošne gagocú. Ale ani nepípnu o tom, že seriózna vedecká konferencia má svoje kritériá i parametre. A má sa seriózne pripraviť a to vonkoncom nesplnil. Čo je to za spôsob vypísať "call for paper" a uspokojiť sa s priemerom a povrchnou prípravou celého podujatia. A majú ešte aj drzosť splietať etnické a konšpiračné tóny – veď je to hulvátstvo a PV ZPKO, *Svedectvo* nemôžu ne reagovať a rázne sa voči takému "častovaniu" ohraďiť!

Jozef M. Rydlo, člen redakčnej rady *Svedectva*

Beda peňazomencom!

Prežili sme Vianoce a vstupujeme do nového roka 2026 s rôznymi predsavzatiami a želaniami. Chceme zdravie a – možno aj peniaze, veľa peňazí. Lebo dožili sme sa časov, keď všetko ostatné, aj lásku, zatienujú peňaze, peniaze, peniaze, love, money (aj z Londýna, aj z inokade, všakže). A čo na to Správca večnosti, Najvyšší dizajner, pre väčšinu nášho národa ešte stále Boh?

Otvorme Knihu kníh, teda Bibliu, a dočítame sa, že v pradávnych časoch, keď sa ešte voda sypala a piesok lial, Mojžiš na vrchu Sinaj prijal od Boha dve kamenné tabule so základnými ustanoveniami zákona. Božími prikázaniami. A jeho brat Áron si vtedy krátil čas čakania klaňaním sa zlatému teľatú.

Prehrmeli storočia a do Druhej knihy Samuelovej sa dostal príbeh kráľa Dávida, významnej postavy dejín Izraela. Ten v jeden večer vstal zo svojho lôžka, prechádzal sa na streche kráľovského paláca, a v tom uvidel kúpajúcu sa ženu. Veľmi peknú ženu. Betsabe, Uriášovu manželku. Dal ju priviesť, obcovoal s ňou a ona počala. A kráľov služobník Uriáš odmietol Dávidovu ponuku, dokonca prikázal ísť domov a „umýť si nohy“, a teda byť pri manželke. Tým by sa zahmlil kráľov čin, cudzoložstvo s jeho ženou. Uriáš to neurobil, nechcel odísť pred dverí kráľovského paláca, ktorý strážil. Preto Dávid poslal svojho služobníka Uriáša do vojny, do prvej bojovej línie, tam, kde mu hrozila smrť. Jeho prikázal znel: „Nech ho zasiahnu a nech zomrie!“ A stane sa, Uriáš padne v boji za svojho kráľa.

Lebo mu bol verný

Uriáš musel zomrieť, a to sa nepáčilo Bohu, poslal preto k Dávidovi proroka Nátana, a ten porozprával kráľovi príbeh o dvoch mužoch, bohatom a chudobnom. Chudobný má len jednu ovečku, bohatý ich má veľa, a napriek tomu, keď chcel boháč nakŕmiť pocestného, vzal ovečku chudobnému a tou ho pohostil, svoje stádo šetřil. Keď Dávid počul tento príbeh, veľmi sa nahneval na boháča: „Mal by byť synom smrti!“ – Nátan mu vtedy prezradil, že tým boháčom je on, kráľ Dávid. Lebo on má všetko, dom, majetok, ženu, zatiaľ čo chudobný Uriáš mal len jednu ovečku, svoju Betsabe, ale bol kráľovi natoľko verný, že v čase vojny s Amončanmi chcel spať s ostatnými služobníkmi a chrániť ho pri vchode do kráľovského domu a nie doma s Betsabe. Nátan vyčítal Dávidovi: „Uriáša si zabil mečom Amončanov a jeho manželku si si vzal za ženu!“ – Vtedy sa Dávid vyznal pred Nátanom: „Zhrešil som proti Pánovi.“ – A od Nátana počul: „Pán ti tvoje hriechy odpúšťa.“ – Dávid sa kajal, ležal na zemi a nejedol.

A potom s Betsabe splodil syna Šalamúna, budúceho slávneho a múdreho kráľa, čo postaví Chrám v Jeruzaleme.

V dobe, keď sa lámal čas, objavil sa v Palestíne Muž, o ktorom napísal veliteľ rímskych légii cisárovi Tiberiusovi do Ríma toto: „V Palestíne sa objavil neveriteľne múdry Muž,

ktorý kriesi mŕtvych a uzdravuje chorých, má vysokú súmernú postavu, chodí bosý a prostovlasý, má vlasy zlatej farby, vysoké čisté čelo, pekné ústa a rovný nos. Ťahmi obličaja a bledomodrými očami sa podobá svojej Matke, ktorá je najkrajším a najpôvabnejším zjavom, aký tu možno vidieť. Jeho reč je vážna a rozhodná, nemožno ho napadnúť, čo svedčí o takej múdrosti, že prevyšuje aj najprednejších spisovateľov a vedcov. Pôsobí podmanivo, nie je možné pozeráť sa mu dlho do tváre, lebo oslepuje oči. Zďaleka sa mu posmievajú, ale v jeho blízkosti sa pred ním chvejú. Ešte nikto ho nevidel smiať sa, ale skôr plakať. Zlí ľudia ma neustále obťažujú, aby som ho obžaloval u Teba, cisár. Jeho učenie vraj škodí cisárovej vážnosti, keď hľása, že kráľ a jeho poddaní sú si pred Bohom rovní. Cisár, očakávam Tvoj rozkaz v tej veci, aby som ho mohol ihneď vykonať.“

Akou rečou hovoril Ukrižovaný?

Nevieme, aká bola cisárova odpoveď. Ten legionárom opísaný modrooký múdry Muž so zlatými vlasmi skončil na kríži, a vtedy zvolal: „Eloi, Eloi, lan asab akta ni!“ A týmito slovami tí, ktorí stáli pod krížom, evidentne nerozumeli. Matúš a Marek si ich vyložili ako „Bože môj, Bože môj, prečo si ma opustil?“ Ján: „Dokonané je!“ – a Lukáš: „Bože, odovzdávam svojho ducha do tvojich rúk!“ Jazyk, ktorým prehovoril Ukrižovaný, teda vyslovene nepoznali a nevedeli, čo povedal. Hovoril totiž starou rečou Árijcov, Aramejcov, Slávov, Slovenov: „Veľký, Veľký, len si osvoj, prijmi akty, činy naše!“ – to povedal. Dá sa o tom dočítať napríklad v knihe Antónína Horáka *O Slovanoch úplne jinak*.

Za svojho života ten Muž len čosi písal do piesku, keď išli farizeji ukameňovať ľahkú ženu. A na ich otázku, čo majú so ženou urobiť, povedal: „Nech prvý hodí kameňom ten, kto je bez viny.“ Všetci kamene zahodili a on ženu vyzval, aby viacej nehrešila. Ale keď vošiel do chrámu a videl v ňom kupcov a peňazomencov, veľmi sa nahneval. Vzal do rúk bič a obchodníkov, peňazomencov, podvodníkov bezmedzne túžiacich po majetku, nazval pelešou lotrovskou, poprevracal im stoly a z chrámu ich vyhnal.

Bič vzal Ježiš Kristus do rúk len raz. Len vtedy. Jeho rozhorčenie muselo byť veľké, hoci vedel, že si tým definitívne a navždy postavil proti sebe všetkých služobníkov Mamony. A že jeruzalemskí kňazi, bezpochyby zainteresovaní na chrámových obchodoch, urobia všetko, aby ho potrestali tým najkrutejším spôsobom.

Prežili sme najkratšie a zrejme aj najkrajšie dni roka. Oslávili sme narodenie onoho Muža. Pamätajme, že jeho bič sa „vzťahuje“ na všetkých podvodníkov bezmedzne túžiacich po majetku a zisku za každú cenu. Na tých, čo túžia po zlatom teľati. Je symbolom odporu voči zbohatlíkom, boháčom, majiteľom množstva oviec, keď siahajú na jedinou ovečku chudobného. Ten bič sa vzťahuje na všetky „revolúcie“ sveta, ktoré dali šancu áronovcom, prefíkaným boháčom na úkor ostatných. Pamätajme na to po celý nadchádzajúci rok.

Marián Tkáč

Prečo potrebujeme Boha

Pokračovanie z 1. strany

Ak sa na človeka dívame v celosti, s jeho psycho-fyzicko-sociálnym rozmerom a v celých dejinách, tak nevyhnutne dospejeme k duchovnosti.

● Je to také jednoduché?

Jednoduché zase nie, vyžaduje si to záujem a trpezlivosť. Mňa zaujímali nielen prírodné vedy, ale aj to, ako a prečo vznikli rôzne duchovné tradície a načo to bolo dobré. Komparatívne porovnávam svetové náboženstvá, skúmam najstaršiu vieru a zároveň sledujem najnovšie vedecké výsledky. Prepracoval som sa k poznaniu, že k človeku patrí duchovnosť. Ak má byť duševne zdravý a šťastný, musí mať zmysel života, ktorý ho presahuje. Keď ho nemá, nie je duševne v poriadku. Dokonca sa zistilo, že ani ľudská DNA nepracuje správne, keď nie sme orientovaní na hlboké a sebaaprahujúce šťastie, ale len na hedonicko-sebecké, užiť si, teraz a tu. Teda aj prírodné vedy dospievajú k tomu, že človek je zdravší, šťastnejší a žije dlhšie, keď má duchovný rozmer.

● Vy ste v jednom rozhovore povedali, že vo všetkých kultúrach sa našlo v podstate rovnakých sedem etických princípov. Do prirodzenosti človeka je vpísaná sedmica praobrazov, s ktorou sa musíme nejakým spôsobom vysporiadať. A je fatálnym omylom ľavicového liberalizmu-progressivismu, keď začali tvrdiť, že človek nemá žiadnu prirodzenosť. Ako ste k tomu dospeli a dokonca vyzývate, aby človek vstúpil do seba a praktizoval nejakú duchovnú prax?

Som prírodovedne vzdelaný, študoval som evolúciu, ale začalo ma zaujímať to, čomu som nerozumel, a to angelológia, náuka o anjeloch. To už v dnešnej dobe nikoho nezaujíma. Ani kňazov. Pritom sa oddávna verilo, že existuje sedem archanjelov ako hlavných duchovných bytostí, ktoré inšpirujú ľudstvo, celú kultúru. A každý z nich vládne v určitom období, cyklicky sa striedajú ako duchovia času. Začal som to preverovať a zistil som, že je to pravda. V dejinách sa naozaj dajú štatisticky dokázať kultúr-

Emil Páleš v našej redakcii.

Foto Eva Zelenayová

ne vlny presne zodpovedajúce tej tradičnej náuke, kedy ktorý archanjel vládne.

● Nefantazirujete?

Stará angelológia vznikla pozorovaním skutočných vln inšpirácie v dejinách a až v snahe ich vysvetliť použila trochu aj fantáziu. Hľadal som, čo za tým je, preto sa môj výskum krúti okolo klasickej sedmičky. V kresťanstve máme sedem archanjelov, v antike bolo sedem bohov planét a v zoroastrizme sedem amšaspantov. Najnovšia veda dnes prichádza inou cestou k tomu, že v ľudskej prirodzenosti je akýchsi sedem základných duševných rozmerov. Máme približne sedem typov inteligencie, sedem základných emócií. Porovnaním všetkých kultúr sa zistilo, že máme sedem základných morálnych intuícii potrebných pre spolužitie a táto sedmica je niekde hlboko v ľudskej prirodzenosti, v našej psychofyziológii. Či už ju tam vložil Stvoriteľ alebo evolúcia. Archanjeli sú obrazy zdokonalených duševných schopností a démoni, ako Lucifer či Mefistoteles, zobrazujú tých sedem duševných vlôh, keď sa pokazia.

● To sa dá zistiť?

Dnešná psychiatria démonov len premenovala na "poruchy osobnosti". Vedci dnes iným spôsobom objavujú to, čo ľudia zažívali po tisícročia. Poznala to už stará múdrosť a obrazne to zachytila v starých mýtoch. Bola to múdrosť

o tom, ako má človek žiť, aby dobre dopadol. Len súčasný pseudoliberalizmus, ktorý nemá nič spoločné s tým klasickým, tvrdí neslýchanú vec: človek vraj nemá žiadnu prirodzenosť a môže sa stať kýmkoľvek si zmyslí a robiť si čo chce. To je nezmysel. Človek môže urobiť len to, že tých sedem základných vlôh zušľachtí do konštruktívne-krásnej podoby a tak rozvinie svoju osobnosť. Keď to neurobí, začne upadať. Namiesťto cností mu vyrastú neresti, ktoré ho zotročia a zničia. Transhumanisti dúfajú, že človek by mohol predizajnovať sám seba, že úplne zmení svoju prirodzenosť prostredníctvom genetického inžinierstva. To je hudba budúcnosti. Kto tomu verí, tomu prajem veľa šťastia, ale predpovedám, že prvých pár sto rokov to bude cesta lemovaná samými frankensteinmi. Už teraz sa to uberať skôr k podčloveku než nadčloveku.

● Akým spôsobom môže človek vstúpiť do seba a zmeniť sa? Má naozaj takú potrebu? Chce sa zmeniť k lepšiemu? Asi nie každý pociťuje duchovné prázdno a hľadá niečo viac.

O každom druhu zvierat sa hovorí, že čosi prirodzene robí: ryba pláva, vták lieta, kôň behá – a človek?

● Ten je na rozdiel od zvierat všestrannejší a má slobodu.

Práve, má slobodu utvárať sám seba a tým aj zodpovednosť za to, čo zo seba urobí. Dá sa to povedať aj tak, že človek sa modlí. Jedine človek môže a musí pracovať na sebe, na vlastnej povahe. So zlou povahou máme zlé vzťahy a sme nešťastní. Duchovné cnosti však už nedostaneme od prírody automaticky, získame ich len výchovou a seba výchovou, pre ktorú sa treba slobodne rozhodnúť. Potom duchovne rastieme celý život, až do smrti.

● Vravíte, že modlitbou?

Modlitba je v širšom zmysle všetko, čo vyrastá z mravnej vôle po seba zdokonalení. Musíme mať vôľu pravdivo poznať sami seba a korigovať svoje vlastnosti. To tvorí duchovnú chrbticu človeka a kto sa o to neusiluje, ani nie je v pravom zmysle slova človekom. To je ten svätý vnútorný zápas, ktorý je zhr-

nutý v obraze archanjela Slnka víťaziaceho nad drakom. Demokracia predpokladá, že človek pracuje na svojom mravnom charaktere. Inak by mu vôbec nemohla dôverovať a zveriť mu rozhodovanie o verejných veciach. Dnes sme žiaľ zabudli, že demokracia u človeka predpokladá morálnu iniciatívu, že si bude sám policajtom. Kde to tak nie je, tam ľudová vláda nie je vhodné zriadenie. Mravne bezcieľní ľudia musia mať nad sebou niekoho, kto za nich zodpovedá a stanovuje im hranice.

● **Tým asi hovoríte z duše politickým väzňom, ktorí priniesli toľké obete v zápase o slobodné, ale mravne zakorenené zriadenie.**

Zviera môže žiť zo dňa na deň pre telesné uspokojenie, ale človek žije so zmyslom – potrebuje vzdialený cieľ a myšlienku, ktorá ho presahuje. Rozoznávame duchovnú hodnotu vecí, rozumieme symbolom. Kultúra je odvodená od slova kult – v centre prvých kultúr stáli chrámy. Až zdieľaná predstava niečoho vyššieho, čo si spoločne ctíme a čomu slúžime, nám dovolila spolupracovať a utvoriť kultúru, vďaka čomu sme sa vysoko pozdvihli nad zvieratá. Viera v niečo, čo tu nie je, ale práve vďaka nej sa stane skutočnosťou – to je to, čo robí človeka veľkým. Viera a obeť sú to najľudskejšie na človeku; že je schopný dať aj život za to, čo si ctí ako dobré, pravdivé a krásne. To, čo dokázali politickí väzni je hrdinstvo. Boli ochotní pre niečo riskovať, nielen sa prispôbiť okolnostiam. Získali si tým podiel na večnosti.

● **Ako je to s podvedomím? Ako vplyva na správanie ľudí?**

V poslednej dobe sa rýchlo rozvíja neuroveda a osvetľuje poslednú *terru incognitu* – fungovanie nášho vlastného mozgu. Veľkou záhadou bol napríklad ešte donedávna spánok. Načo človek tretinu života spí? Čo robí v spánku? Bez možnosti snívať dokonca zomierame. Čiže tušilo sa, že sa tam deje niečo veľmi dôležité, ale nevedelo sa čo. V rôznych náboženstvách sa pestoval dobrý zvyk: večer sa pomodli alebo medituj. Zhodnot, čo si v ten deň urobil dobre a čo nie, zaujmi k tomu postoj. A až nedávno vysvitlo, aký to má význam.

V hlbokom bezsennom spánku sa prebudovávajú nervové spojenia v mozgu: pamäť, zvyky, zručnosti – všetky tie

hlboké, inštinktívne štruktúry, ktoré nás potom nevedomky vedú životom. Denná skúsenosť sa tam však neprenáša mechanicky, ale berie sa do úvahy, aký postoj k nej človek zaujal. Kto v bdelom stave vyvinie dajakú mravnú vôľu, dáva tým inštrukciu onej hlbšej inteligencii (tradovalo sa, že o polnoci sa stretáme s naším strážnym anjelom), ako má prebudovať jeho povahu. Prestali sme sa modliť, lebo Boh vraj neexistuje – ale tým sme rezignovali na niečo nesmierne dôležité – sebauťvaranie. Náboženským životom a okľukou cez spánok stvárame svoju hlbokú prirodzenosť. Prvé ráno cítime len iný duševný stav, no už po 40 dňoch vidno ako sa fyzicky menia nervové dráhy. Po 40 rokoch vstane z postele celkom iný človek a po 40 generáciách? Nová, ušľachtilejšia rasa.

V tých hlbokých vrstvách vedomia tkvie práve to, čo nazývame osudom. Podprahovo sa tu totiž odohráva obrovská výmena informácií – naši anjeli a démoni komunikujú v zlomkoch sekúnd. Pri medziľudskom stretnutí sa podvedomia navzájom čítajú a to ovplyvňuje naše správanie, aj keď o tom nevieme. Skrze naše intuitívne rozhodnutia a takzvané náhody koná ešte iná inteligencia, než sme my sami. Preto sa ľuďom v životoch nedeje to, čo si plánujú, želajú a o čom rozprávajú. Naše osudy sú dané tým, akí naozaj sme – hlbokou povahou, kde sa zväčša ani nepoznáme, nepriznáme si ju či ju nedokážeme zmeniť. Na to je práve potrebná duchovná práca.

Sme asi prvá civilizácia v dejinách, ktorá urobila až takú veľkú hlúposť, že zavrhol modlitbu. Šťastie jednotlivca aj celých národov závisí od ich mravných vlastností. Ľudia so zlým charakterom smerujú do biedy a žiadna rozumová chytrosť ich pri tom nezachráni. Náboženstvá dávali ľuďom zákony, ktoré boli prameňom života – chránili nás pred psychofyzickým úpadkom. Prvoradým problémom súčasnosti je úplná strata spoločnej vízie, hodnotová prázdnota. Je to tá najhlbšia, duchovná kríza, ktorá je koreňom ostatných kríz. Západná civilizácia sa preto rozpadá.

● **V roku 2013 vyšla kniha *Globálna sexuálna revolúcia, ktorej autorkou je Gabriela Kuby. Podáva v nej jasné svedectvo o rozklade***

civilizácie cez sexualizáciu spoločnosti. Napríklad píše: „Aplikujú sa čoraz agresívnejšie techniky nenapraviteľného ovplyvňovania detí a mládeže, ktoré vedú k odstráneniu ostychu, aktivovaniu sexuálnej žiadostivosti už od veku šiestich rokov a k zablokovaniu svedomia.“ Súhlasíte s ňou, že taká sexuálna pedagogika je škodlivá?

Tou najväčšou svetovou lžou je darwinovská téza, že zmyslom lásky je iba rozmnožovanie. Je totiž priamo protikladná Kristovi. Láska je sila, ktorá tvorí – na najnižšej úrovni potomstvo, ale na najvyššej našu večnú bytosť. V prírode platí, že s pohlavnou zrelosťou končí vývoj – a aj dieťa dozrieva o to viac, o koľko neskôr prebúda pohlavnú silu. Láska odklonená od telesnosti buduje osobnosť a prýšči z nej aj celá kultúra. Ani diabol by nevymyslel lepší plán, ako stiahnuť lásku čím skôr do tela a znečistiť ju. Znamená to smrť ducha: nepoznáte potom pravú lásku, vernosť, oddanosť ideálom – a to nielen v partnerstve, ale ani voči vlasti a štátu. Zaniká schopnosť nadväzovať akékoľvek verné vzťahy. Všetko stráca zmysel a niet sa už ani prečo obetovať.

● **Nepripomína vám to priam cieleň program úpadku národov?**

Áno, aj keď väčšina zúčastnených si neuvedomuje, čomu a komu slúžia. Roztáčame špirálu smerujúcu do pekla. Najprv sme len pozabudli, prečo sú manželstvo a rodina sviatosťou. Nech spí kto chce s kým chce, veď prečo nie? A teraz už je toľko kukučích detí, že Francúzi nedávno zakázali aj zisťovať otcovstvo (kto si urobí test DNA, dostane pokutu). Vraj pre pokoj v rodinách už má byť jedno, kto je koho otcom. No ak už ani nepoznáme svojich biologických rodičov, príbuzní sa nechtiac sobášia a majú geneticky poškodené deti. Ten istý problém priniesli aj umelé oplodnenia zo spermobanky, kde otec je anonymný. Je to rozvrat, ale tak to bolo už aj pri zániku Ríma. Znova zaniká Rím a znova musíme nájsť živé náboženstvo, na novej úrovni. Bol som prírodovedec, ktorý zameraný na dieťa z neveriacej rodiny. Sám som sa dopracoval k duchovnosti, ktorá nie je len hmlistým dedičstvom, ale nad slnko jasným poznaním.

Eva Zelenayová

Žiadne naše schopnosti a svaly nám neuvožnia byť dokonalí

Žijeme v ťažkej dobe a naša zodpovednosť je veľká. Pravda dávno tak nebolela, ako v súčasnosti. Asi musí zase prísť k veľkej katastrofe, aby sme si uvedomili, že v prvom rade musíme opakovane riešiť svoje malé katastrofy.

Základný problém náboženstva je ten, že kým ženy zvyknú veriť v možnosť dokonalosti, muži o tejto možnosti dosť pochybujú. Týka sa to aj dokonalosti Božej vôle. Jeden obchodník už tuším v 13. storočí uvažoval, ako môže Boh vyplniť modlitby všetkých dobrých ľudí. Ak sa totiž mnoho ľudí modlí za správny vietor pre svoju loď, ani Boh nemôže potešiť všetkých, pretože vietor nemôže v jednom čase a na jednom mieste viať naraz všetkými smermi. Pravdepodobne niečo podobné tušil aj Ježiš, keď odporúčal modlitbu, nech sa deje vôľa Božia.

Tento problém vidíme aj v tom, že veľké štáty a ríše vždy boli viac diktátorské a bezohľadné ako menšie štáty, kde vždy bolo viac záruk a väčšia možnosť slobody, pretože menej ľudí ľahšie spolupracuje a konkrétnejšie si dokáže pomôcť. Nevidíme to len na Číne, USA a Rusku, ale už aj na záujme ešte viac zjednotiť Európsku úniu. Nakoniec, táto tendencia bola známa už v staroveku na príklade Grécko verzus Perzia.

Unifikovať ľudské názory, či už v politike alebo náboženstve a násilím presadzovať tzv. morálne Pravdy, vedie len k tomu, že sa časom dostaneme do slepej uličky.

Tým netvrdím, že spoločenstvá s dobrými zákonmi a pevnými pravidlami neprosperujú lepšie. Ale len potiaľ, pokiaľ nepoužívajú násilie a neusilujú sa jednotu vynucovať.

Dlhé roky som sa takýmto chúlостivým témam vyhýbal, aby som nebodaj niekoho nepohoršil. Ale človek môže hocijako milo rozprávať, vždy niekoho pohorší a rozčúli. Zdá sa, že o tom vedel aj náš veľký vzor

Quentin Massys: Ježiš vyháňa kupcov z chrámu.

Ilustračná snímka

Ježiš Kristus. Nech nám teda Boh pomáha práve jeho prostredníctvom a učí nás pokore a potrebe odpúšťať. Aj tým, ktorých treba potrestať a pranierovať. Pretože kto nemá rád aj svojich nepriateľov a s pôžitkom ich dehumanizuje, vytvára okolo seba pekló.

Snažme sa o to, aby sa to podľa našich možností a schopností, nedialo.

OREMUS!

Vlado Gregor

Ad.: Pod'akovanie sa za dôveru

V ostatnom čísle Svedectva šéfredaktorka Eva Zeleňayová sa osobne prihovárala čitateľom časopisu. Očakávala som, že pre časopis politických väzňov a ich blízkych spomenie, že je krstnou dcérou jáchymovského politického väzňa Štefana Semana, môjho otca. Že ju sobášil ďalší politický väzeň, brat jej matky Michal Mrkva, tiež nespomenula. Tieto skutočnosti sú pre čitateľov Svedectva dôležité, lebo dávajú možnosť vnímať novinárku nielen z profesionál-

neho hľadiska, ale aj ako členku jednej komunity. Z duchovnej stránky sme sestry, lebo naši rodičia boli navzájom krstnými rodičmi deťom v oboch rodinách. Tu skromnosť nie je na mieste.

Mária Dvorčáková

predsedníčka RO PV ZPKO v Prešove,
členka pri zakladaní organizácie
KPVS v Levoči v roku 1990

Ivan A. Petranský

Pavol Strauss a jeho 20. storočie

V týchto dňoch sa do rúk kultúrnej verejnosti dostáva kniha historika Ivana A. Petranského, *Pavol Strauss a jeho 20. storočie*. Vyšla vo vydavateľstve Marenčin PT.

V úvode sa autor zamýšľa nad otázkou, akú si kládli a možno kladú viacerí ba aj sám Pavol Strauss: Kto je vlastne Pavol Strauss? Pri príležitosti 30. výročia jeho smrti objektívne s hĺbkou erudovaného historika hodnotí celý jeho život a dielo. Venuje sa koreňom, z ktorých vyrástol, náboženskému, rodinnému i pracovnému životu. Ľuďom, čo ho obklopovali, nazerá na jeho vnútorný život, charakter, hodnotový systém a neobchádza ani chyby a nedostatky. Približuje jeho bohatú literárnu tvorbu na čo použil archívne pramene, jeho pozostalosť, úradné dokumenty, korešpondenciu, literárnu tvorbu, denníky. Komunikoval s ľuďmi, ktorí ho poznali vrátane jeho najbližších príbuzných, synov Pavla a Jozefa a brata Jura. Túto rozsahom i obsahom širokú prácu je možné hodnotiť ako vydarenú a potrebnú. Ide priam o encyklopedické dielo erudovaného historika doložené bohatým poznámkovým aparátom.

Pavol Strauss lekár, mysliteľ, hudobník, spisovateľ nie je na Slovensku celkom neznámym. Je významnou osobnosťou Slovenska, ktorá si zaslúži našu pozornosť pre jeho životné postoje, prácu a dielo, ale aj preto, že na jeho osude je možné sledovať životné pomery na Slovensku v 20. storočí. Popri celoživotnej praxi lekára - chirurga je autorom rozsiahleho literárneho diela, ktoré väčšinou vyšlo až po roku 1990.

Od Marxa ku Korcovi

Kniha je rozdelená okrem úvodu, záveru a anglického zhrnutia do deviatich chronologicky zoradených kapitol: Liptovské korene, Detstvo a dospievanie, Vysokoškolský život, Mladý lekár v ťažkých časoch, Nový život v Bratislave a v Skalici, Pod Zoborom, Krátka nádej a návrat späť, Slobodné posledné roky, Dedičstvo. Publikáciu recenzovali Anton Baláž, Peter Vítek a Tibor Žilka. Kniha má 576 strán, obsahuje mnoho čiernobielych fotografií zo Straussovho života a zo stretnutí s rodinou i priateľmi, je vydaná v pevnej väzbe.

Pavol Strauss sa narodil 30. augusta 1912 v Liptovskom Mikuláši v židovskej rodine Izidora a Vilmy rodenej Kuxovej, kde prežíval aj svoje detstvo. Otec hovoril po slovensky, maďarsky, nemecky a matka okrem toho aj anglicky. Rozhodol sa pre štúdium medicíny vo Viedni, ale po prvom semestri pokračoval v Prahe. Tu sa začala aj jeho básnická tvorba. Sympatizoval s komunistickými myšlienkami, čítal diela Karola Marxa, Fridricha Engelsa, Vladimíra Iljiča Lenina, spolupracoval s davistami Vladimírom Clementisom a Ladislavom Novomeským. Dištancoval sa od židovského náboženstva.

Pozorne vnímal politiku Andreja Hlinku a Jozefa Tisu. Roky 2. svetovej vojny priniesli Pavlovi Straussovi a jeho rodine mnoho problémov súvisiacich s ich židovským pôvodom. Holokaust považoval za nezmyselnú krivdu na tomto národe. Písal si denníky, poéziu úvahy, venoval sa umeleckej tvorbe. V roku 1942 dozrela v ňom aj vplyvom Munkovcov túžba stať sa katolíkom.

Neunikol pozornosti ŠtB

Začal sa orientovať na štúdium Sv. písma a diela sv. Augustína, Jána z Kríža, Terézie z Avily, Tomáša Kempenského, Romana Guardiniho, Petra Lipperta. 28. augusta na sviatok sv. Augustína bol pokrstený kanonikom Jozefom Kožárom. Na konci vojny pôsobil ako lekár na detskej klinike v Bratislave. Vo februári povstalci zabili jeho otca. Oženil sa s katolíčkou Máriou Loydlovou, v roku 1946 sa im narodil syn Pavol a v roku 1949 Jozef.

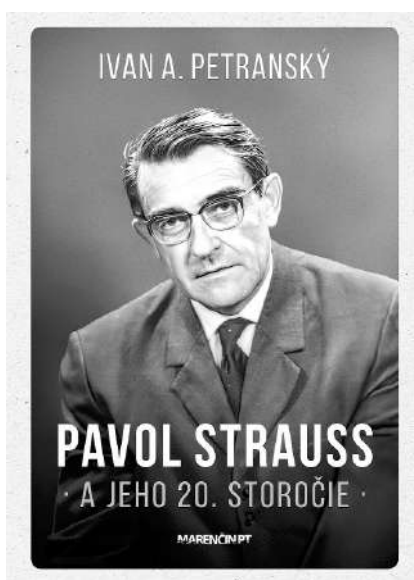
Stal sa riaditeľom skalickej nemocnice a publikoval vo vydavateľstve Verbum aj v SSV. Rok 1948 znamenal koniec možnosti publikovať. Smutne sa pozeral, keď zatvárali kňazov, aj jeho viacerých priateľov no ani on neunikol pozornosti ŠtB. Svoje rukopisy zakopal u Loveckých v pohároch od uhoriek do zeme. Bol nútený ukončiť desaťročné pôsobenie v Skalici, ktoré vnímal ako šťastné obdobie, napriek mnohým problémom. Ťažko to znášal a perom s k nemu vracal. Ťažko prijal i to, že v Nitre nebude

môť pôsobiť v nemocnici, ale len ako ambulantný chirurg. Cítil sa ako človek pre nikoho, ako aj nazval svoju autobiografiu.

Písal do šuflíka, prekladal z nemčiny i francúzštiny, udržiaval kontakty s Jánom Ch. Korcom, Silvestrom Krčmérym, Vladom Juklom i s viacerými kňazmi. Sledovala ho ŠtB, prekážalo jej, že v Ríme vyšli jeho knihy. Dotýkala sa ho nemožnosť publikovať a postupne prichádzal dôchodkový vek, aj choroby a iné problémy. Zmeny v spoločnosti po roku 1989 hodnotil kriticky a trizvo. Privítal slobodu i návštevu Jána Pavla II., keď ho prezident Václav Havel v apríli 1990 pozval na stretnutie do pražskej katedrály. V roku 1992, keď dovŕšil 80 rokov, získal množstvo významaní a ocenení.

Privítal aj vznik SR v roku 1993. Nebol spokojný s jej politikou reprezentáciou a vyjadroval sa o nej kriticky: "Od Hlinkových a Tisových čias tu nebolo osobnosti." Po kríze vlády v marci 1994 si poznačil do denníka: "Roztržka všetkých proti všetkým nevestí nič dobré. V nikom a v ničom nevidieť náznak kresťanskosti." V závere života bolo jeho myslenie poznačené čoraz viac pesimizmom. Premýšľal a písal o smrti, odišli viacerí jeho priatelia. Jeho smrť 3. júna 1994 zasiahla celé kultúrne Slovensko. Jeho diela vychádzajú aj po smrti. V rokoch 2009 - 2012 vyšlo vo vydavateľstve Michala Vaška jeho súborné dielo.

Ludovít Košík

STALO SA

1. januára 1993 vošla Slovenská republika do života ako nezávislý samostatný štát s úplnou a pôvodnou štátnou suverenitou. Hneď po vyhlásení ju uznalo 91 štátov a bola prijatá do OSN ako 180. členský štát.

1. januára 2006 zanikla povinná Základná vojenská služba v SR.

1. januára 1952 vyšlo prvé číslo exilového časopisu *Hlasy z Ríma*.

2. januára 1941 zomrel Štefan Banič, slovenský konštruktér a vynálezca, majiteľ amerického patentu na padák z roku 1914. Slávu ani peniaze mu však nepriniesol. Po návrate na Slovensko jeho meno zarezovalo ešte raz, keď sa stal spoluobjaviteľom jaskyne Driny pri Smoleniciach.

2. januára 1951 bol za tajného biskupa na Slovensku vysvätený 27-ročný jezuitský novokňaz Pavol Hnilica. Vysvätil ho rožňavský biskup Róbert Pobožný.

5. januára 1968 zvolili Alexandra Dubčeka za 1. tajomníka ÚV KSČ, čím sa začala Dubčekova jar.

8. januára 1950 zomrel banskobystrický biskup Andrej Škrábik a predseda Matice slovenskej. Podľa svedkyne Sr. Xavérie Rábovej, DKL, ktorá pracovala v banskobystrickej nemocnici ako kuchárka, doviezla sanitku v mrazivej noci na chirurgické oddelenie nemocnice nahého, iba v deke zabaleného, dobitého človeka. Sestra Virgília, ktorá pracovala na chirurgickom oddelení sa od pacienta dozvedela, že v noci prišla do biskupskej rezidencie tajná polícia. Otcu biskupa vyzliekli, surovo dobili, dokopali a potom zamdletého a úplne nahého ho vyviezli von z mesta na pole, blízko akejsi dediny, kde ho polomŕtveho nechali. Horúčka vyše 40 stupňov Celzia dokonávala dielo zločincov. Sestry k nemu potajomky zavolali lekára, ktorý konštatoval surové a barské týranie do takej miery, že otec biskup sa ani posadiť nevládal na posteli. Aj druhí i tretí deň príslušníci tajnej polície strážili dvere izby tohto chorého. Nesmel do nich vstúpiť nikto okrem Sr. Virgílie, ktorá mala prísne nariadenie mlčať. Nikto nesmel vedieť, kto v tej izbe leží a prečo je

tam. Veľké množstvo ľudí na pohrebe bolo dôkazom jeho obľúbenosti u veriacich i kňazov. No nikto sa nesmel dozvedieť prečo a za akých okolností ich pastier zomrel. Jednoducho ZOMREL. Narodil sa 13. mája 1882 v Rajci.

10. januára 1821 sa v Dolnom Kubíne narodil Janko Matuška, autor textu slovenskej hymny „Nad Tatrou sa blýska“. Bol významným štúrovským básnikom a prozaikom. Jeho verše sa stali symbolom slovenskej túžby po slobode a národnej identity.

10. – 15. januára 1951 sa konal súdny proces proti trom biskupom: Michalovi Buzalkovi, Pavlovi Petrovi Gojdičovi a Jánovi Vojtaššákovi. Začal sa 10. januára 1951 v Bratislave a vynesené rozsudky boli 15. januára 1951, v rámci vykonštruovaného politického procesu komunistického režimu, kde boli obvinení z velezrady a špionáže a následne odsúdení na vysoké tresty.

11. januára 1922 SNS odovzdala ministrovi E. Benešovi Memorandum o autonómii Slovenska.

16. januára 1942 sa narodil abp. Mario Giordana, em. apoštolský nuncius v SR.

18. januára 1939 sa v Bratislave konalo prvé slávnostné zasadanie Slovenského snemu.

19. januára 2006 havarovalo vojenské lietadlo AN-24 slovenských vzdušných síl pri maďarskej obci Hejce. Bola to najväčšia letecká tragédia v histórii Slovenska, pri ktorej zahynulo 42 ľudí – 41 vojakov a 1 civilný zamestnanec ministerstva obrany; prežil iba jeden vojak. Lietadlo sa vracalo z misie KFOR v Kosove a tragédia nastala pre zlyhanie ľudského faktora posádky, hoci boli priaznivé podmienky.

20. januára 1928 vláda Československej republiky schválila „Modus vivendi“, dohodu medzi CSR a Svätou stolicou.

20. januára 1939 prezident republiky Dr. Hácha, na návrh slovenského snemu, vymenoval tretiu vládu Slovenskej krajiny. Jej predsedom sa stal Dr. J. Tiso.

20. januára 1997 zomrel Albín Brunovský, slovenský maliar, grafik, ilustrátor, autor výtvarných návrhov na bankovky a poštové známky, predstaviteľ imaginatívneho realizmu. Pôsobil ako pedagóg na Vysokej škole výtvarných umení v Bratislave. Narodil sa 25. decembra 1935 v Zohore.

22. januára 1931 zomrel bl. Ladislav Batthyány-Strattmann. Čoskoro po získaní diplomu z medicíny založil nemocnicu v Kittsee (Burgenland). Dňa 4. októbra 1916, na sviatok sv. Františka, vstúpil spolu so svojou manželkou a ich 16-ročným synom vo františkánskom kostole v Bratislave do Tretieho rádu. Keď sa rodina po prvej svetovej vojne presťahovala do Körmendu (Maďarsko), založil aj tam nemocnicu. Denne ošetril 80 až 100 pacientov a ročne vykonal niekoľko stoviek očných operácií. Chcel byť lekárom chudobných a liečiť nie len telo, ale i dušu. Pri ošetrovaní chorých sa vedel úplne spojiť s Kristom. Pacientov ošetroval bezplatne a chudobným dával so sebou ešte peniaze. Po ťažkom utrpení zomrel 22. januára 1931 vo Viedni a bol pochovaný vo františkánskom kostole v Güssingu. Pápež Ján Pavol II. vyhlásil „františkánske“ knieža a „lekára chudobných“ 23. marca 2003 v Ríme za blahoslaveného.

22. januára 1922 predložila SLS prvý návrh autonómie Slovenska v čs. parlamente.

24. januára 1852 zomrel vo Viedni Ján Kollár, slovenský politik, básnik, spisovateľ, evanjelický kňaz, ideológ slovenského a predstaviteľ českého a slovenského národného obrozenia, jazykovedec. Patril k zásadným osobnostiam hlásiacim sa k politickému programu panslavizmu. Je po ňom pomenovaná planétka (20991) Jánkollár. Narodil sa 29. júla 1793 v Mošovciach, pochovaný je v Prahe – Olšanoch.

28. januára 1992 zomrel v USA Jozef Cincík, slovenský maliar, sochár, grafik, scénograf a historik umenia. Narodil sa 8. marca 1909 v rumunskej Clopodii.

PRIPOMÍNAME SI

V januári si pripomínáme významné životné jubileá týchto našich členov. Spomínáme aj na tých, ktorí sa tejto slávnosti nedožili.

60 rokov

Róbert Dvorčák, Levoča 2.1.1966
Ing. Rastislav Kalafut, Bratislava 6.1.1966
Peter Szedlák, Bratislava 16.1.1966

65 rokov

Helena Ďuricová, Heľpa 5.1.1961
MUDr. Patrícia Porubská, Bratislava 14.1.1961

75 rokov

Ing. Mária Müllerová, Bratislava 17.1.1951

80 rokov

Doc. Ing. Ján Dudáš, Rozhanovce 15.1.1946

81 rokov

Alžbeta Molnárová, Lučenec 5.1.1945
Magdaléna Potančoková, Lučenec 12.1.1945
Veronika Jordánová, Nitra 29.1.1945

82 rokov

Marian Burík, Ilava 18.1.1944
Melánia Komárová, Spišská Nová Ves 24.1.1944

84 rokov

Ružena Balážová, Sereď 01.1.1942

85 rokov

Anna Martincová, Heľpa 5.1.1941

86 rokov

Božena Molnárová, Bratislava 26.1.1940

88 rokov

Alojzia Rafajová, Žilina 28.1.1938

90 rokov

Marta Šinálová, Medzibrodie nad Oravou 13.1.1936

92 rokov

Jozef Turček, Veľký Lapáš 25.1.1934

93 rokov

Ján Hric, Badín 30.1.1933

95 rokov

Mária Plaštiaková, Nitra 2.1.1931

98 rokov

Pavel Lavo, Nitra 13.1.1928

*Jubilantom srdečne
blahoželáme*

PRISPELI NA SVEDECTVO

JUDr. Peter Brňák, Bratislava 50 EUR
Michal Malatinský, Bratislava 10 EUR
MUDr. Dagmar Pechová, Bratislava 20 EUR
Ing. Michal Jedinák, Dolné Vestenice 10 EUR
Ing. Viliam Zopp, Bratislava 20 EUR
Ing. Beata Ševcechová, Kočovce 30 EUR
RK cirkev, Biskupstvo Nitra 100 EUR
Viliam Horák, Bánovce nad Bebravou 15 EUR
Juraj Hurný, Graz, Rakúsko 200 EUR
Jozef Sliepka, Nová Dubnica 50 EUR
Ľudmila Pekariková, Prešov 20 EUR
Zita Schneiderová 40 EUR

*Darcom vyslovujeme
úprimné poďakovanie*

Jednoducho ďakujem

Viacerí naši členovia mi k môjmu životnému jubileu gratulovali. Veľmi pekne ďakujem všetkým priaznivcom za vyjadrené priateľstvo a želim v novom roku hojnú odplatu od Všemohúceho.

*Vaša
Eva Zelenayová*

Pri hrobe Šrankovcov

Čas sa nezastaví. Je to už jedenásť rokov, čo nás opustil náš hospodár **Karol Šranko** a štyri roky od úmrtia jeho manželky Ireny. Ich hrob vo Veľkom Lapáši sme navštívili 28. novembra 2025, v deň výročia smrti nášho Karola. Hrob sme ozdobili kvetmi, zapálili sviečky a tichou modlitbou sme si utčili ich pamiatku: **Agata Fišerová, Anna Mesarošová, Mária Balážová, Gitka Luknišová** a predsedníčka RO PV ZPKO v Nitre **Alžbeta Loudová**. (al)

Výzva

Vážení členovia PV ZPKO, sympatizanti, priatelia. Bývalý minister vnútra SR Roman Mikulec sa rozhodol, že rezort nebude financovať náš časopis Svedectvo a súčasné vedenie rezortu zrejme nedopatrením rozhodnutie bývalého vedenia MV SR nezrušilo. Preto aj naďalej sme odkázaní na Vašu pomoc, bez ktorej vydávanie Svedectva nie je možné zabezpečiť. Výšku štátnej dotácie síce súčasná vláda vrátila na úroveň spred vlády Igora Matoviča, ibaže stále zostáva v platnosti zákaz financovať z nej aj vydávanie Svedectva. Znovu sa obraciame na Vás s prosbou, vyhľadať vo Vašom okolí

potenciálnych sponzorov nášho časopisu. Ak nebude vychádzať, akoby sme stratili nástroj prezentácie vlastného jestvovania. Azda neprajníci by sa tomu aj potešili. Veríme však, že sa nájdu podporovatelia ideálov, za ktoré sme trpeli, a ktoré hodláme aj naďalej chrániť a obhajovať. Záujemcovia o pomoc pre naše Svedectvo môžu poslať svoj príspevok na **číslo účtu: SK74 3100 0000 0040 0012 8109**, alebo sa kontaktujú na tel. číslo: 02-52 63 81 56. **Názov účtu: Politickí vazni Zvaz protikomunistického odboja.**

Darcom úprimne ďakujeme.
Vedenie PV ZPKO a časopisu Svedectvo

PRIPOMÍNAME

Úradné hodiny v kancelárii Predsedníctva PV ZPKO v Bratislave na Obchodnej ulici č. 52 sú **v pondelok a v stredu od 9.00 hod. do 12.00 hod.**

Upozorňujeme našich členov, že mimo úradných hodín sa telefonicky nedovoľajú do kancelárie Predsedníctva PV ZPKO.

• ODBORNÁ KONFERENCIA •

ŠPORT A TOTALITY

■ PROGRAM ■

14. október 2025

Slovenské olympijské a športové múzeum, Olympijské námestie 1, Bratislava

9.00 – 9.30 | Otvorenie konferencie

Jerguš SIVOŠ, predseda Správnej rady Ústavu pamäti národa

Gábor ASVÁNYI, výkonný riaditeľ Slovenského olympijského a športového výboru

9.30 – 10.45 | SLOVENSKÝ ŠPORT V OBDOBÍ ROKOV 1939 – 1989

František SEMAN (Fakulta telesnej výchovy a športu, Univerzita Komenského v Bratislave)

■ Slovenský šport v dvoch totalitách a dvoch demokraciách

Barbora MLÝNEKOVÁ (Historický ústav SAV, Bratislava)

■ Banskobystrická športovkyňa a ich úloha v Slovenskom národnom povstaní – vybrané aktérky

Ján HOLKO (Slovenské olympijské a športové múzeum, Bratislava)

■ Hokejové zmeny v pozadí vojnovkej republiky

František KOLÁŘ (Fakulta telesnej výchovy a športu, Karlova univerzita, Praha)

■ Jak to bylo s bojkotem olympijských her 1984 v Los Angeles

10.45 – 11.45 | MEDZINÁRODNÉ ŠPORTOVÉ SÚŤAŽE

Zdeněk ŠKODA (Česká olympijská akadémia, Praha)

■ Československé olympijské hnutí v letech 1948 – 1989

Jan LOMÍČEK (Oddelenie dejín telesnej výchovy a športu, Národné múzeum, Praha)

■ Olympijská románcie skrz železnou oponu?

Peter JAŠEK (Ústav pamäti národa, Bratislava)

■ „Športové udalosti takého charakteru pomáhajú stavať mosty porozumenia“: Majstrovstvá sveta v severskom lyžovaní vo Vysokých Tatrách 1970

11.45 – 12.00 | Prestávka

12.00 – 13.15 | EMIGRÁCIE ČESKOSLOVENSKÝCH ŠPORTOVCOV

Josef HALLA (Ústav pamäti národa, Bratislava)

■ Zee. Nezapomenutější mistr světa Zdeněk Marek (1925 – 2019)

Lukáš KOPECKÝ (Spoločnosť pre výskum zločinov komunizmu, Domažlice)

■ Českoslovenští hokejisté Petr Nedvěd, Petr Svoboda a František Musil a jejich emigrace do NHL

Pavol PYTLÍK (Filozofická fakulta Univerzity Komenského v Bratislave; Ústav pamäti národa, Bratislava)

■ „Od bilce k človeku“: Životné osudy veľmajstra Ľudka Pachmana ako prípadová štúdia zmeny paradigmy a ideologickej konverzie jednotlivca v kontexte Studenej vojny

Jaroslav ROKOSKÝ (Ústav pre štúdium totalitných režimov, Praha)

■ Emigrácie hokejistů z Československa. Případ Josefa Malečka a Václava Nedomanského

13.15 – 14.15 | Prestávka

14.15 – 15.30 | ŠPORT A ŠTÁTNA BEZPEČNOSŤ

Ján GREXA (Slovenský olympijský a športový výbor, Bratislava)

■ Šport a ŠtB

Jan KALOUS (Ústav pamäti národa, Bratislava; Ústav pre štúdium totalitných režimov, Praha)

■ Československá Státní bezpečnost a sport (1948 – 1968)

Branislav KINČOK (Ústav pamäti národa, Bratislava)

■ Prvá celoštátna spartakiáda 1955 pod dohľadom Štátnej bezpečnosti

Vladimír PALKO (Ústav pamäti národa, Bratislava)

■ Rogalisti ako riziko. Spravodajská kontrola klubov závesného lietania na príklade využitia agentov OTD a JANO

15.30 – 15.45 | Prestávka

15.45 – 17.00 | RÔZNE

Adam BIELEŠZ (Ústav pamäti národa, Bratislava)

■ Napadnutie hokejového komentátora Jana Slepíčku pred zápasom československej hokejovej ligy medzi Slovanom Bratislava a Duklou Jihlava

Adam HAVLÍK (Ústav pre štúdium totalitných režimov, Praha)

■ Pragosport a „vývoz“ čsl. športovců před rokem 1989

Jiří MYRONIUK (Filozofická fakulta, Univerzita Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem)

■ Proces s fotbalovými mistry Slovanu Bratislava

Martin KLIMZA (Múzeum obetí komunizmu, Košice)

■ Od kolektivního hrdinstva k státní zradě: proces s protišlátnou skupinou Modrý a spol.

17.00 – 18.00 | Diskusia